

Kwalificatiedossier Communicatieadviseur commando plaats incident

Werkzaam binnen de organisatie van crisisbeheersing

Versie: 4.0, 17 april 2026



Nederlands Instituut Publieke Veiligheid
Postbus 7010
6801 HA Arnhem
Kemperbergerweg 783, Arnhem
www.nipv.nl
info@nipv.nl
026 355 24 00

Colofon

Opdrachtgever:	Portefeuillehouder Vakbekwaamheid landelijk netwerk bevolkingszorg
Titel:	Communicatieadviseur commando plaats incident
Datum:	17 april 2026
Vertrouwelijkheid:	Openbaar
Status:	Definitief
Versie:	4.0
Auteurs:	Werkgroep Kwalificatiedossiers Crisiscommunicatie
Projectleider:	Carian Zijlmans Cools
Review:	Netwerk risico- en crisiscommunicatie
Eindverantwoordelijk:	NIPV, Programma vakbekwaamheid bevolkingszorg

Het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid is bij wet vastgelegd onder de naam Instituut Fysieke Veiligheid.

Inhoud

Inleiding	4
Deel A Algemene informatie	5
Deel B Overzicht kerntaken	6
Deel C Competenties	8
Deel D Uitwerking kerntaken	10
Deel E Specificaties vakbekwaamheid	12
Deel F Verantwoording	14
Bijlage 1 Namenlijst	16
Bijlage 3 Begrippen en afkortingen	17

Inleiding

Opbouw dossier

Het kwalificatiedossier beschrijft op gestandaardiseerde wijze de functievereisten voor de Communicatieadviseur commando plaats incident¹, hierna te noemen Communicatieadviseur CoPI, binnen een veiligheidsregio. Dit document is ervoor bedoeld om een algemeen beeld te schetsen voor deze functie.

De opbouw van het kwalificatiedossier ziet er als volgt uit:

- Deel A Algemene informatie over wat de functie typeert
- Deel B Beschrijving van kerntaken
- Deel C Beschrijving van competenties
- Deel D Uitwerking van de kerntaken in werkzaamheden en daaruit voortvloeiend de keuzes en dilemma's van de functie.
- Deel E Beschrijving van de specificaties van zowel de initiële als de blijvende vakbekwaamheid, evenals een beschrijving van het niveau.
- Deel F Verantwoording van de totstandkoming van het kwalificatiedossier als het benoemen waar de verantwoordelijkheid ligt voor het onderhouden van het kwalificatiedossier.

Samenhang kwaliteitsinstrumenten

Het kwalificatiedossier vormt de basis voor het onderwijs en de examinering. Een overzicht van kennis en vaardigheden kan worden opgenomen in het opleidingsplan. Beoordelingscriteria zijn opgenomen in het examenplan.

¹ In artikel 2.1.2, lid 1 van het Besluit veiligheidsregio's wordt gesproken over de functionaris crisiscommunicatie commando plaats incident."

Deel A Algemene informatie

A.1 Plaatsing van de functie binnen de crisiscontext

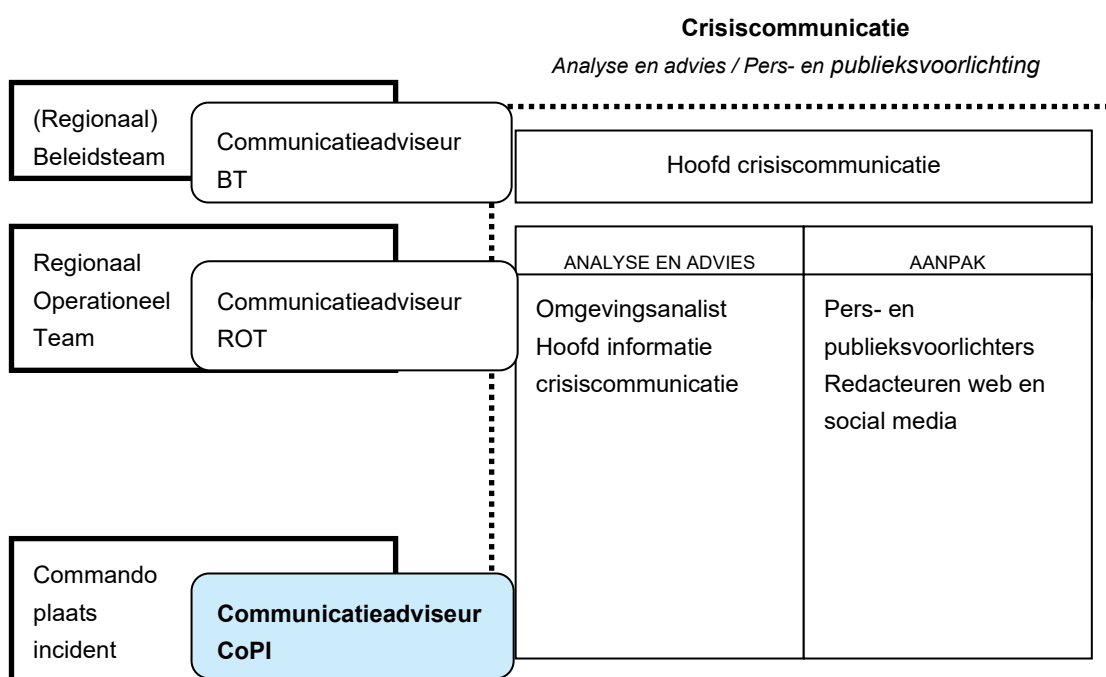
De communicatieadviseur CoPI is lid van het commando plaats incident (CoPI) en maakt deel uit van de sectie crisiscommunicatie. Hij² adviseert en informeert de leden van het CoPI over de (operationele) aspecten van de communicatieaanpak. Verder verzorgt hij de woordvoering naar publiek en pers over het incident.

A.2 Positie van de functie

De communicatieadviseur CoPI heeft binnen de crisisbeheersing verschillende taken en bevoegdheden, net als de andere functionarissen binnen deze context.

De communicatieadviseur CoPI:

- > werkt in teamverband in het CoPI;
- > ontvangt functionele leiding van het hoofd crisiscommunicatie;
- > stemt indien nodig af met het hoofd crisiscommunicatie;
- > stemt de contactmomenten af met /geeft genomen besluiten door aan de betreffende contactpersonen binnen de crisiscommunicatie;
- > is voor leden van het CoPI en liaisons van andere partners in het CoPI, het aanspreekpunt voor de crisiscommunicatie en draagt zorg voor zowel pers- als publiekscommunicatie.



² Waar in dit document 'hij' staat geschreven wordt bedoeld: 'hij/zij'. Waar 'zijn' staat wordt bedoeld 'zijn/haar'. Waar 'hem' staat wordt bedoeld 'hem/haar'. Voor de leesbaarheid is steeds voor de verkorte vorm gekozen.

A.3 Complexiteit van de functie

De communicatieadviseur CoPI krijgt te maken met zowel klein- als grootschalige incidenten die politiek en/of maatschappelijk impact kunnen hebben. Hij maakt een analyse van het incident en de verwachte ontwikkeling van het incident. Hij neemt in acht dat het incident over het algemeen dynamisch is. De communicatieadviseur CoPI heeft daarbij te maken met verschillende verwachtingen vanuit de omgeving (mono- versus multidisciplinair) en maatschappelijke belangen. Tijdens de werkzaamheden moet de communicatieadviseur CoPI functioneren onder tijdsdruk.

Bij een GRIP 1 én ook bij een hogere opschaling communiceert de communicatieadviseur CoPI over de operationele inzet.

Deel B Overzicht kerntaken

Kerntaak 1	Zorgdragen voor de opstart en uitvoering van de crisiscommunicatieprocessen
De communicatieadviseur CoPI informeert publiek en pers over feiten, omstandigheden, te voorziene ontwikkelingen, te volgen handelingsperspectieven en aandachtspunten.	

Kerntaak 2	Adviseren en informeren aan het CoPI en aan bij het incident betrokken (crisis)partners
De communicatieadviseur CoPI handelt op basis van de kaders (strategie en doelstellingen) en mandaten waarbinnen de communicatie-operatie plaatsvindt (informatievoorziening, schadebeperking, betekenisgeving). Stemt hierover af met het CoPI en de communicatiecollega's van andere (crisis)partners.	

Kerntaak 3	Schetst een beeld van wat er leeft en speelt op de plaats van het incident aan de aan betrokken contactpersonen van crisiscommunicatie
De communicatieadviseur CoPI fungeert als de ogen en oren van de betrokken communicatiepersonen die op afstand aan het werk zijn. De communicatieadviseur CoPI duidt het incident door te laten zien wat er leeft en speelt, bijvoorbeeld door middel van foto's en door te delen wat voor vragen en sentimenten er leven bij pers en publiek.	

Deel C Competenties

De onderstaande benoemde competenties en competentieniveaus³ zijn het meest relevant voor de functie en/ of cruciaal bij het uitvoeren van (een deel van) de kerntaken.

Competentie: Besluitvaardigheid Selecteert één te volgen verantwoorde strategie voor zichzelf (en anderen), ondanks onvolledigheid in kennis van alternatieven en van hun risico's.
Niveau C (afwegen)
> Neemt beargumenteerd een beslissing. > Weegt feiten tegen elkaar af, besluit op basis van deze feiten en houdt rekening met de gevolgen daarvan. > Neemt besluiten in minder bekende situaties en neemt doordachte besluiten die collega's of klanten kunnen betreffen. > Maakt vlot afwegingen en hakt knopen door. > Gaat bij het nemen van beslissingen weloverwogen te werk.

Competentie: Overtuigingskracht Overtuigt anderen van een bepaald standpunt om instemming te krijgen met bepaalde plannen, ideeën of producten.
Niveau C (acceptatie bereiken)
> Overtuigt anderen van zijn/haar standpunt. > Blijft in discussies bij tegenspel overeind. > Doet realistische en goed uitvoerbare voorstellen. > Bereikt acceptatie van ideeën bij anderen.

Competentie: Samenwerken Voert in een team een opdracht uit. Draagt bij aan de harmonie van de groep en aan de optimale inzet van de leden ten behoeve van het groepsdoel, desnoods ten koste van eigen korte termijn belangen.
Niveau C (terugkoppelen)
> Geeft anderen ruimte om voor hun mening uit te komen en luistert goed. > Streeft gezamenlijke doelen na. > Koppelt op tijd terug. > Biedt gevraagd en ongevraagd hulp indien nodig. > Wisselt proactief argumenten, ideeën en informatie uit met anderen.

³ De competenties zijn afkomstig uit het Competentiewoordenboek, BuitenhkPlus en Leeuwendaal (2012)

Competentie: Zelfstandigheid

Verricht zonder hulp van anderen taken, probeert op eigen kracht probleemsituaties de baas te worden. Handelt volgens eigen overtuiging, onafhankelijk van anderen.

Niveau B (proberen)

- > Kent eigen beperkingen en klopt bijtijds bij anderen aan.
- > Probeert eerst op eigen kracht problemen de baas te worden.
- > Durft een onafhankelijk standpunt in te nemen.
- > Gaat meningsverschillen niet uit de weg.

Competentie: Analytisch vermogen

Signaleert problemen; herkent belangrijke informatie; legt verbanden tussen gegevens. Spoort mogelijke oorzaken van problemen op; zoekt ter zake doende gegevens.

Niveau B (relaties leggen)

- > Legt dwarsverbanden. Betreft ideeën uit verschillende disciplines bij het oplossen van een probleem.
- > Ziet de relatie tussen feiten en de mogelijke oorzaken en gevolgen.
- > Geeft aan welke informatie vereist is voor een goede beeldvorming en gebruikt effectieve methoden teneinde de relevante informatie te vergaren.
- > Onderzoekt alternatieven om zich een oordeel te vormen.
- > Omschrijft realistische scenario's met relaties tussen oorzaak en gevolg.

De volgende competenties worden als aanwezig verondersteld:

- > Stressbestendigheid
- > Mondelinge communicatie

Deel D Uitwerking kerntaken

Kerntaak 1	Zorgdragen voor de opstart en uitvoering van de crisiscommunicatieprocessen
1.1	Werkzaamheden
	De communicatieadviseur CoPI:
1.1.1	informeert publiek en pers over feiten, instructies en omstandigheden met inachtneming van SISOSS.
1.1.2	start de eerste communicatieactiviteiten op en zet communicatiemiddelen in;
1.1.3	ontvangt en begeleidt media ter plaatse;
1.1.4	informeert media over aard en plaats van officiële persmoment(en);
1.1.5	maakt een inschatting van de benodigde communicatiecapaciteit ter plaatse.
1.2	Keuzes en dilemma's
	De communicatieadviseur CoPI:
1.2.1	stemt de communicatie af op verschillende doelgroepen en werkt daarbij vanuit de ring van getroffen en betrokkenen (van binnen naar buiten).
1.2.2	maakt op basis van de situatie en beschikbare informatie een keuze in de prioritering van de eerste communicatieactiviteiten en inzet van communicatiemiddelen;
1.2.3	stemt (bestuurlijk) af over SISOSS;
1.2.4	maakt een keuze welke informatie wel/ niet gedeeld wordt met de media binnen het mandaat en de politiek-bestuurlijke context;
1.2.5	kan geconfronteerd worden met beperkte/ niet gevalideerde/ tegenstrijdige/ geen informatie;
1.2.6	kan onder druk worden gezet door publiek en pers om informatie te geven waarover hij wel beschikt, maar die nog niet is vrijgegeven.

Kerntaak 2	Adviseren en informeren aan het CoPI en aan bij het incident betrokken (crisis)partners
2.1	Werkzaamheden
	De communicatieadviseur CoPI:
2.1.1	handelt op basis van de doelstellingen, strategie en mandaten waarbinnen de communicatie-operatie plaatsvindt;
2.1.2	informeert het CoPI over de verwachte informatiebehoefte op basis van een snelle omgevingsanalyse;
2.1.3	adviseert de leider CoPI over omstandigheden die communicatieve uitdagingen met zich meebrengen;
2.1.4	adviseert de leider CoPI gevraagd en ongevraagd over de inzet van de crisiscommunicatie en eventuele opschaling;
2.1.5	stemt af met de liaisons van andere partners over de communicatieaanpak.
2.2	Keuzes en dilemma's
	De communicatieadviseur CoPI:

2.2.1	maakt op basis van de situatie en beschikbare informatie een keuze in de prioritering van de eerste communicatieactiviteiten en inzet van communicatiemiddelen;
2.2.2	maakt in samenwerking met de leider CoPI of OVD–Bz een keuze over het moment waarop het lokale bestuur wordt betrokken bij de communicatie;
2.2.3	kan geconfronteerd worden met tegengestelde belangen in het CoPI en andere betrokkenen bij het incident (bijvoorbeeld politiek-bestuurlijke belangen, commerciële belangen, juridische belangen, opsporingsbelangen, maatschappelijke informatiebehoefte);
2.2.4	kan geconfronteerd worden met een verschil van inzicht tussen de operationele beleving en de informatiebehoefte, politieke en publieke werkelijkheid of het medialandschap waardoor er vertraging optreedt in het communicatieproces.

Kerntaak 3	Schetst een beeld van wat er leeft en speelt op de plaats van het incident aan de aan betrokken contactpersonen van crisiscommunicatie
3.1	Werkzaamheden
De communicatieadviseur CoPI:	
3.1.1	draagt bij aan het omgevingsbeeld ('ogen en oren' van de betrokken contactpersonen van de crisiscommunicatie die op afstand werkzaam zijn);
3.1.2	rapporteert over contacten met de media (vragen, aard, toon en ervaring)
3.1.3	meldt welke communicatieactiviteiten al zijn ondernomen en welke in voorbereiding zijn;
3.1.4	adviseert het hoofd crisiscommunicatie over interne opschaling;
3.1.5	stemt communicatieaanpak, werkzaamheden en mediaverzoeken af met de betrokken functionarissen crisiscommunicatie en die van betrokken crisispartners.
3.2	Keuzes en dilemma's
De communicatieadviseur CoPI:	
3.2.1	kan onvoldoende beeld hebben over wat door de sectie crisiscommunicatie of door de ketenpartners wordt gecommuniceerd (niet bereikbaar of onvolledige informatie).

Deel E Specificaties vakbekwaamheid

E.1 Instroomeisen functie

Het wenselijke basisniveau is voor de communicatieadviseur CoPI als volgt:

Instroomeisen

- > Minimaal hbo werk- en denkniveau.
- > Aantoonbare aanwijzing door gemeente of hulpverleningsdienst, om de functie en de daarbij behorende opleidingen in de crisisorganisatie te mogen uitvoeren.

Functionele kennis en vaardigheden

- > Beschikken over de in het profiel aangegeven competenties en kerntaken, zoals beschreven in deel C en D van dit kwalificatiedossier.
- > Aantoonbare kennis en ervaring met de crisisbeheersing is minimaal blijkend uit:
 - o kennis van en inzicht in de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de sectie crisiscommunicatie;
 - o kennis van en inzicht in de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van brandweer, politie, GHOR, bevolkingszorg en de overige (regionale) partners binnen en buiten de crisisbeheersing en de procesafhankelijke afspraken;
 - o ervaring of affiniteit met mediawoordvoering;
 - o kennis van en inzicht in de voor de crisiscommunicatie relevante ontwikkelingen, systemen, middelen en werkwijzen en deze kunnen toepassen;
 - o kennis van relevante wet- en regelgeving en kennis van en inzicht in de regionale rampenbestrijdingsplannen;
 - o kennis van de gecoördineerde regionale incidentbestrijdingsprocedure (GRIP);
 - o kennis van en inzicht in het regionaal risicoprofiel;
 - o aantoonbaar 'operationeel gevoel': kunnen verwoorden wat zich afspeelt in een (opgeschaalde) incidentsituatie, welke dilemma's voor kunnen komen bij een incident en hoe de samenwerking binnen en tussen de kolommen verloopt;
 - o kunnen werken in een operationele en politiek bestuurlijke omgeving;
 - o kunnen werken in een complexe omgeving en in staat zijn om diverse belangen te onderkennen.

E.2 Vakbekwaam worden en blijven

De vakbekwaamheid wordt geborgd door middel van opleiden, examineren, bijscholen, trainen, oefenen en evalueren.

Om vakbekwaam te worden zijn de volgende opleidingen verplicht:

- > Basisopleiding Crisisbeheersing
- > Procesopleiding Crisiscommunicatie
- > Functiegerichte opleiding Communicatieadviseur CoPI

Vakbekwaam blijven is zowel een werknemers- als werkgeversverantwoordelijkheid. De communicatieadviseur CoPI onderhoudt op basis van bijscholing, training en oefening bovenstaande kennis en vaardigheden en de in dit profiel aangegeven competenties. De communicatieadviseur CoPI voldoet daarbij minimaal aan de verplichtingen die in het kader van de Wet veiligheidsregio's en het regionaal vastgestelde opleidings-, trainings- en oefenbeleid worden gesteld.

De communicatieadviseur CoPI krijgt inzicht in zijn vakbekwaamheid door zelfreflectie en zelfbeoordeling van eigen (leer)resultaten. De communicatieadviseur CoPI krijgt ook ongevraagd feedback en schat deze zelf op waarde. De communicatieadviseur CoPI verdiept zich zelfstandig in nieuwe (wetenschappelijke) kennis en inzichten. Hij neemt actief deel aan informatie- en/of kennisbijeenkomsten rondom proces en inhoud. Hij neemt zelf het initiatief om zijn leer- en oefenbehoeften met zijn leidinggevende te bespreken. Hij maakt zelf een plan om zijn competenties gericht op peil te houden en op de hoogte te zijn van nieuwe ontwikkelingen en vakkennis. Hij toont zijn vakbekwaamheid door zich te laten beoordelen.

Deel F Verantwoording

F.1 Totstandkoming

In opdracht van het Veiligheidsberaad is een werkgroep Kwalificatiedossiers Crisiscommunicatie samengesteld met als doel het actualiseren van de 5 kernfuncties Crisiscommunicatie. De werkgroep was samengesteld uit crisiscommunicatieadviseurs vanuit meerdere veiligheidsregio's en onderwijskundigen van het NIPV.

De werkgroep is gestart met een afstemming en discussie over de uitgangspunten uit het Eindadvies Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg (Eindadvies UKB) met betrekking tot crisiscommunicatie en over de consequenties van de uitgangspunten uit het Advies doorontwikkeling crisiscommunicatie voor de 5 crisiscommunicatiefuncties die genoemd zijn in het Eindadvies UKB. Het doel hiervan was de noodzaak tot actualisatie van de kwalificatiedossiers *gezamenlijkheid* en *bodem* te geven. Het resultaat was dat er een eenduidig beeld was bij de leden van de werkgroep over de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de verschillende crisiscommunicatiefunctionarissen binnen de crisiscontext, in het bijzonder de functie die in dit kwalificatiedossier centraal staat, namelijk, Communicatieadviseur CoPI. Op basis van de gevoerde afstemming en discussies, de Wet Veiligheidsregio's, Besluit veiligheidsregio's en Besluit personeel veiligheidsregio's, het Eindadvies UKB en het Advies doorontwikkeling crisiscommunicatie is er door de werkgroep een eerste concept kwalificatiedossier ontwikkeld wat voor feedback digitaal is voorgelegd aan een vertegenwoordiging van het werkveld (Netwerk Risico en Crisiscommunicatie). Deze werkgroep heeft de feedback van het werkveld verwerkt tot een tweede concept. Het resultaat hiervan is hetgeen nu voor u ligt en is aangeboden aan de opdrachtgever.

F.2 Procesinformatie

Procesinformatie	
Herzien door:	Wergroep Kwalificatiedossiers Crisiscommunicatie
Onder regie van:	NIPV, Carian Zijlmans Cools (decaan) Programma vakbekwaamheid bevolkingszorg
Vastgesteld door:	Landelijk netwerk Bevolkingszorg, 17 april 2026
Versie:	4.0, 17 april 2026
Reden voor evt. wijziging kwalificatiedossier	Periodiek onderhoud na 5 jaar. Gewijzigde inzichten over de invulling van de functie naar aanleiding van het Eindadvies Uniform

	Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg en het Advies doorontwikkeling crisiscommunicatie.
Verantwoordelijkheid beheer en onderhoud	De verantwoordelijkheid voor het ontwikkelen en onderhouden van de kwalificatiedossiers voor functionarissen werkzaam binnen de organisatie van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing is belegd bij het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid.

F.3 Brondocumenten

Bij de totstandkoming van dit kwalificatiedossier is gebruik gemaakt van onderstaande bronnen:

- > Referentiekader Regionaal Crisisplan (IFV, 1 september 2016);
- > Eindadvies Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg (24 maart 2023)
- > Advies doorontwikkeling crisiscommunicatie (Landelijk netwerk crisiscommunicatie Risico en Crisiscommunicatie, 1 oktober 2025)
- > Besluit veiligheidsregio's en Besluit personeel veiligheidsregio's
- > <https://www.mбораad.nl/begrippenlijst>
- > Compententiewoordenboek, BuitenhkPlus en Leeuwendaal (2012)
- > Inzet- en beleidskader NL-Alert (25 februari 2025)

Bijlage 1 Namenlijst

Werkgroep Kwalificatiedossiers Crisiscommunicatie

Naam	Organisatie
Marieke van Wijk	Veiligheidsregio Midden- en West- Brabant
Esther de Pee	Veiligheidsregio Zuid Holland Zuid
Miranda de Waal	Veiligheidsregio Flevoland & Gooi en Vechtstreek
Evelien Tromp	Veiligheidsregio Noord-Holland Noord
Saskia van de Ree	Veiligheidsregio Utrecht
Sevgi Extra	Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland
Kirsten Leenaarts	Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV)
Anne Hootsen	Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV)

Bijlage 2 Begrippen en afkortingen

Onderwijskundige begrippen

Begrip	Omschrijving
Kwalificatiedossier	Set van verschillende kerntaken, werkprocessen en competenties die samen een opleiding vormgeven en waar een diploma aan vast hangt.
Kerntaak	Een kerntaak is een substantieel deel van de beroepsuitoefening naar belang, omvang (tijdsbeslag of frequentie) of beide. Een kerntaak bestaat uit een geheel van inhoudelijk met elkaar samenhangende werkprocessen, kenmerkend voor de beroepsuitoefening. Een kwalificatiedossier heeft een beperkt aantal kerntaken. Alle kerntaken samen beschrijven de essentie van de beroepsuitoefening van de betreffende beroepengroep.
Competentie	Het geheel van kennis, vaardigheden en attitudes om in een bepaalde beroepssituatie adequaat te functioneren.